

فهرست مطالب

۱۱	مقدمهٔ معاونت پژوهش
۱۵	پیشگفتار
۱۹	مباحث مقدماتی
۱۹	انواع پژوهش در تاریخ
۱۹	۱. تاریخ نقلی
۲۲	۲. تاریخ تحلیلی
۲۴	ضرورت تحلیل تاریخ اسلام با تکیه بر تکرار جاهلیت
۲۴	تکرار جاهلیت در صدر اسلام در قرآن و روایات
۲۸	مفهوم جاهلیت
۳۲	عقاید جامعهٔ جاهلی
۳۵	خلاصه

بخش اول: سیر تحول جامعه از پیش از اسلام تا عصر امامت حسین بن علی علیه السلام

فصل اول: نگاهی به عصر جاهلی

۴۱	۱. انحراف عقیدتی
۴۲	۲. انحطاط نظام ارزشی

۶. تاریخ تحلیلی اسلام (از عصر جاهلی تا عصر عاشورا)

۳. ابتذال اخلاقی ۴۵
۴. ساختار اقتصادی بیمار ۴۶
۵. نظام سیاسی قبیله‌ای ۴۸
۶. ریشه‌های سقوط جامعه جاهلی ۴۹
- خلاصه فصل ۵۲

فصل دوم: عصر بعثت یا انفجار نور

۱. اصلاح انحراف عقیدتی ۵۵
۲. رشد و تعالی نظام ارزشی ۵۷
۳. پیراستن اخلاق جاهلی ۵۹
۴. بهبود نظام اقتصادی ۶۱
۵. دگرگونی بنیادین ساختار سیاسی ۶۴
۶. بیم تولد جاهلیت نو ۶۵
- خلاصه فصل ۶۷

فصل سوم: عصر سه خلیفه نخست یا عهد حرکت به سوی جاهلیت نو

۱. حرکت نظام ارزشی به سوی جاهلیت ۷۲
۲. رشد اخلاق جاهلی ۷۴
۳. عود بیماری‌های اقتصاد جاهلی ۷۵
۴. پیدایش ساختار سیاسی جاهلی ۷۹
۵. ظهور عوامل سقوط جامعه جاهلی ۸۳
- خلاصه فصل ۸۷

فصل چهارم: عصر سفیانیان (مقارن امامت حسن و حسین بن علی علیه السلام) یا عهد استقرار جاهلیت نو

۱. استقرار نظام ارزشی پیش از اسلام ۹۵
۲. استحکام مفاسد اخلاقی دوران جاهلیت ۱۰۰

۱۰۴.....	۳. حیات دوباره اقتصاد بیمار پیش از بعثت
۱۰۶.....	۴. تجدید اقتدار نظام سیاسی عصر جاهلی
۱۰۸.....	۵. استحکام ریشه‌های سقوط جامعه جاهلی
۱۰۹.....	الف) بروز جهل و کوتاه‌فکری
۱۱۶.....	ب) خفتگی وجدان
۱۱۹.....	خلاصه فصل

بخش دوم: چگونگی رویش و پیامدهای دوباره جاهلیت

فصل اول: چرایی و چگونگی بازگشت جاهلیت

۱۲۷.....	زمینه‌های بازگشت جاهلیت در عصر عاشورا
۱۲۷.....	۱. مخالفت با پیامبر ﷺ در قالب دفاع از حق
۱۳۰.....	۲. ادعای زمینی شدن خلافت
۱۳۱.....	۳. لغزش خواص
۱۴۲.....	۴. رواج تساهل دینی
۱۴۴.....	۵. سیطره خودکامگان
۱۵۵.....	۶. شیوع دنیاگرایی
۱۵۹.....	خلاصه فصل

فصل دوم: پیامدهای تجدید حیات جاهلیت

۱۶۳.....	تمایز جاهلیت کهنه و نو
۱۶۵.....	پیامدهای جاهلیت نو
۱۶۵.....	۱. تغییر و تحریف دین
۱۶۸.....	۲. حذف پیشوایان و پیروان راستین
۱۷۲.....	۳. زوال اسلام حقیقی

خلاصه فصل ۱۷۷

بخش سوم: موضع اهل بیت علیهم السلام در برابر تجدید حیات جاهلیت (۱) (دوران صبر)

فصل اول: موضع حضرت زهرا علیها السلام

راز فریاد حضرت زهرا علیها السلام ۱۸۳

مهم‌ترین فعالیت‌های مبارزاتی ۱۸۵

۱. اعلان عدم مشروعیت خلافت ابوبکر ۱۸۵

۲. اعلان حقانیت حاکمیت علی بن ابی طالب علیه السلام ۱۹۱

۳. اعلان عدم قداست اجماع خواص ۱۹۴

خلاصه فصل ۱۹۷

فصل دوم: موضع امیر مؤمنان علیه السلام

مرحله نخست: دوره سکوت اعتراض آمیز (دوران خلفای اول و دوم و سوم) ۲۰۱

فلسفه سکوت ۲۰۱

۱. بی‌نمر ماندن قیام ۲۰۴

۲. نبود یار ۲۰۵

۳. بیم از دست رفتن باورهای دینی ۲۰۵

۴. دفع خطر مرتدان ۲۰۶

۵. خطر حمله رومیان ۲۰۷

مرحله دوم: دوره تلاش برای بازگرداندن ارزش‌های عصر بعثت (دوران حکومت) ۲۰۸

سامان‌دهی اقتصادی ۲۰۸

موانع اساسی سامان‌دهی اقتصادی در حکومت علوی ۲۱۰

نتیجه‌گیری ۲۲۳

مبارزه با تساهل و تسامح در اجرای احکام اسلام ۲۲۴

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل ترین، جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جانها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل پرستان چه توطئه ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نساخته اند. چه تلخ واقعی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین رفتنی و نگونسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، و مدار کوشش های خالصانه و پایان ناپذیر حقیقت جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته اند، و در این میان نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به ویژه اسلام و پیامبر اکرم ﷺ و جانشینان برحق و گرامی او ﷺ، برجسته ترین است.

دانشمندان نام آور شیعه رسالت خطیر و بی نظیر خویش را بهره گیری از عقل و نقل، و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت گریز دانسته و در این راه دیده ها سوده و جانها فرسوده اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت افزاری و نرم افزاری در عرصه های گوناگون برای سیطره بر جهان می کوشند، رسالت حقیقت خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به ویژه عالمان دین، بس عظیم تر و سخت دشوارتر است.